

Täydennysrakentaminen ratkaisee

29.3.2017

Mika Ristimäki

erikoistutkija

Suomen ympäristökeskus

ORASTAVA TALOUDEN NOUSUKAUSI on Suomen kaupunkiseuduille näytön paikka. Pitkään jatkuneen taantuman aikana kaupunkiseudut ovat tiivistyneet sisäänpäin, mutta nousukausi on näkynyt perinteisesti asutuksen leviämisenä uusille alueille ja liian usein myös huonoille paikoille. Tällä kertaa olisi nousukaudellakin syytä panostaa kaupunkirakenteen täydentämiseen. Poikkeuksellisen väljä yhdyskuntarakenteemme mahdollistaa täydentämisen luontoarvoja vaarantamatta. Olennaista on ymmärtää, että täydennysrakentaminen turvaa samalla kaupunkiseudun reuna-alueiden käytön ravinnontuotannon, virkistyskäytön ja biotalouden tarpeisiin ja varjelee merkittäviä luontoarvoja. Kaupungin ja ympäröivän maaseudun yhteistyö on win-win-asetelma.

Täydennysrakentamisen onnistuminen ratkaisee, kuinka hyvin käynnissä oleva kaupungistuminen hyödyttää koko yhteiskuntaa, eri väestöryhmiä ja yrityssektoreita, ja kohentaa ympäristön tilaa. Täydennysrakentamisen merkitys nousee esiin tuoreessa Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tutkimuksessa.

SYKE ON VIIME VUOSIKYMMENEN aikana kehittänyt kaupunkiseutujen suunnittelua helpottavia työvälineitä tiiviissä yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa. Uudessa tutkimuksessa on muun muassa arvioitu kynnsarvot sille, millaisen väestöpohjan joukkoliikenteen ja muiden palvelujen ylläpitäminen vaatii. Työssä analysoitiin 14 kaupunkiseudun nykyinen rakenne ja tehtiin inventaario siitä, millaisia ne ovat vuonna 2030, jos tehdyt päätökset toteutuvat. Keskeiset muutoskohteet vietiin aikajanelle ja kartalle, ja niiden riippuvuus muista hankkeista ja päätöksistä selvitettiin. Tuloksena syntyivät kaupunkiseuduille päätöspolut, jotka osoittavat reitin kohti eheämpää, ekologisempaa ja taloudellisesti tehokkaampaa yhdyskuntarakennetta.

LÄHTÖTILANNE on siinä mielessä hyvä, että monet keskustan reunavyöhykkeet, joilla ennen sijaitsi esimerkiksi teollisuutta, on jo kaavoitettu uudelleen nykypäivän tarpeisiin. Kun nousukausi alkaa, näiltä alueilta löytyy erinomaisia paikkoja asunnoille, työpaikoille ja palveluille. Kehityksen kannalta olennaista on, mihin rakentaminen kohdentuu sitten, kun nämä alueet on toteutettu. Myös pien- ja rivitalorakentaminen pitäisi kohdentaa nykyisen kaupunkirakenteen sisään, missä se tukisi joukkoliikenteen ja palvelujen säilymistä. Huonoilla paikoilla olevia alueita ei pidä avata rakentamiselle, sillä se tulee kalliiksi ja aiheuttaa palveluiden kantokyvylle ja liikennejärjestelmälle ongelmia. Pienellä kaupunkiseudulla yksikin väärään paikkaan sijoitettu hypermarket tai tärkeän investoinnin viivästyminen voi heilauttaa kehityksen väärään suuntaan pitkäksi aikaa. Kaupunkiseudun viisas kehittäminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja yhteistyötä. Yhtäältä tavoitteista on pidettävä sinnikkäästi kiinni ja tunnistettava päätösten polkuriippuvuuksia, toisaalta täydennysrakentaminen tarvitsee lisää joustavuutta ja uusia kestäviä avauksia. Kehittämämme tulevaisuuspolku-työkalun avulla voidaan toivottavasti välttää väriä polkuja ja vahvistaa eri toimijoiden välttämätöntä yhteistyötä.

Teksti perustuu Ympäristölehden 2/2017 Mika Ristimäen kolumniin, joka julkaistaan 7.4.2017.

julkaisu:

Yhdyskuntarakenteen tulevaisuus kaupunkiseuduilla

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 4/2017

www.syke.fi/julkaisut